

Vejledning om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1 Generelt om merudgifter og formål med bestemmelsen

Kapitel 2 Betingelser, herunder personkreds

Kapitel 3 Udmåling og beregning af støtte

Kapitel 4 Forskellige typer af merudgifter

Kapitel 5 Afgrænsning over for andre bestemmelser i serviceloven

Kapitel 6 Afgrænsning til anden lovgivning

Kapitel 7 Genvurdering, regulering af ydelsen og opfølgning

Kapitel 8 Ophør

Kapitel 9 Flytning til anden kommune og udlandsrejser

Kapitel 10 Regulering og finansiering

Indledning

I denne vejledning om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse uddybes bestemmelsen om dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse i § 100 i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 988 af 17. august 2017 med senere ændringer (herefter serviceloven).

Vejledningen anvendes fra den 1. januar 2018 og erstatter vejledning nr. 9246 af 30. april 2014 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse. Vejledningen er ændret som følge af lov nr. 660 af 8. juni 2017 om ændring af lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og indeholder derudover dels en videreførelse og dels en opdatering af den hidtidige vejledning på området.

Vejledningen er udarbejdet på baggrund af serviceloven samt følgende bekendtgørelse:

- Bekendtgørelse nr. xx af xx 2017 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse (herefter merudgiftsbekendtgørelsen)

Det er vigtigt at være opmærksom på, om der er sket ændringer af eksempelvis lovgivning og Ankestyrelsens praksis, eller om Ankestyrelsen har truffet nye afgørelser efter offentliggørelsen af denne vejledning. Ankestyrelsens afgørelser findes på www.ast.dk.

Det er muligt at se, om der er sket ændringer af lovgivningen, og om der er udarbejdet nye vejledninger på Retsinformations hjemmeside www.retsinformation.dk.

Mange vejledninger på det sociale område er ved at blive opdateret og udstedt på ny. Disse nye vejledninger forventes offentliggjort inden den 1. januar 2018. Når der i denne vejledning henvises til de vejledninger, der er ved at blive opdateret, henvises der alene til de kommende nye vejledingers titel.

I forhold til vejledning og spørgsmål vedrørende servicelovens regler er det som udgangspunkt kommunerne, der yder vejledning over for borgerne.

Ankestyrelsen vejleder kommunernes medarbejdere (skriftlig og mundtligt) om lovgivning under Børne- og Socialministeriets ressort på områder, hvor der er klageadgang til Ankestyrelsen. Undtaget herfra er vejledning om ny lovgivning, hvor Børne- og Socialministeriet i de første 3 måneder efter en ny lovs ikrafttræden har vejledningspligten over for kommunerne. Der kan henvises til Ankestyrelsens juridiske hotline og til Ankestyrelsen i øvrigt.

Kapitel 1

Generelt om merudgifter og formål med bestemmelsen

Serviceloven

§ 100. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse til personer mellem 18 år og folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der efter § 15 a i lov om social pension har opsat udbetalingen af folkepensionen. Det er en betingelse, at merudgiften er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne og ikke kan dækkes efter anden lovgivning eller andre bestemmelser i denne lov.

Stk. 2. Udmålingen af tilskuddet sker på grundlag af de sandsynliggjorte merudgifter for den enkelte, f.eks. merudgifter til individuel befordring, håndsregninger og fritidsaktiviteter.

Stk. 3. Tilskud til nødvendige merudgifter kan ydes, når de sandsynliggjorte merudgifter udgør mindst 6.408 kr. pr. år, svarende til 534 kr. pr. måned. Tilskuddet udgør et standardbeløb på 1.000 kr. pr. måned, hvis de sandsynliggjorte merudgifter er i intervallet 534 kr. – 1.500 kr. om måneden, og et standardbeløb på 2.000 kr. pr. måned, hvis de sandsynliggjorte merudgifter er i intervallet 1.501 kr. – 2.500 kr. om måneden. Kan borgeren dokumentere merudgifter på over 2.500 kr. pr. måned, ydes tilskuddet med et beløb svarende til de faktiske merudgifter.

Stk. 4. Børne- og socialministeren fastsætter i en bekendtgørelse regler om, hvilke udgifter der kan ydes hjælp til, og betingelserne herfor, herunder nærmere regler om personkredsen for merudgiftsydelsen.

Stk. 5. Personer, der modtager pension efter § 14 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension, er ikke berettigede til ydelser efter denne bestemmelse, medmindre de tillige er bevilget kontant tilskud efter § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96.

Generelt

1. Merudgiftsydelsen i servicelovens § 100 er et supplement til servicelovens øvrige bestemmelser om støtte, som f.eks. § 83 om personlig og praktisk hjælp i hjemmet m.v., § 95 om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere, § 96 om borgerstyret personlig assistance eller § 97 om ledsagelse. Bestemmelsen giver hjemmel til at dække de udgifter, som borgere mellem 18 år og folkepensionsalderen ikke ville have haft, hvis der ikke havde været tale om en varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Personkredsen omfatter borgere mellem 18 år og folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, jf. lovebekendtgørelse nr. 1239 af 13. oktober 2016 med senere ændringer, med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der medfører merudgifter ved den daglige livsførelse, samt borgere der efter § 15 a i lov om social pension har opsat udbetaling af folkepension. Personkredsen omfatter dog ikke borgere, der modtager førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., medmindre de har fået bevilget kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96. Der henvises til punkt 15. For en nærmere beskrivelse af personkredsen henvises til punkt 6 ff.

Kommunalbestyrelsen yder som udgangspunkt dækning af merudgifter ved den daglige livsførelse som et kontant beløb til borgeren, og ydelsen bliver tildelt ud fra størrelsen af borgerens sandsynliggjorte eller dokumenterede nødvendige merudgifter som følge af funktionsnedsættelsen. Gennem denne ydelsesform får modtageren af merudgiftsydelse mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan den bevilgede ydelse skal anvendes, så behovet bedst muligt kan dækkes. Det kan dog for visse ydelser, f.eks. taxakørsel eller medicinudgifter, aftales, at der ikke skal udbetales et kontant beløb til borgeren, men i stedet sker afregning til leverandøren direkte af kommunalbestyrelsen. Ved bedømmelsen af, om en merudgift er nødvendig, skal behovet vurderes i forhold til ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation, jf. merudgiftsbekendtgørelsens § 5, stk. 1.

Merudgiftsydelsen er skattefri og indkomstafhængig.

2. Når kommunalbestyrelsen skal vurdere borgerens funktionsevne, skal den bruge funktionsevnetoden. I sager, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at borgerens funktionsnedsættelse er ubetydelig, eller i sager, hvor kompensationsbehovet er åbenbart, kan kommunalbestyrelsen beslutte ikke at anvende metoden.

Funktionsevnetoden skal dog ikke anvendes af de kommuner, der er uddannet i, og som benytter voksenudredningsmetoden (VUM) til udredning af borgerens nedsatte funktionsevne og til vurdering af borgerens behov for compensation. I disse tilfælde træder voksenudredningsmetoden i stedet for funktionsevnetoden. Voksenudredningsmetoden og dens anvendelse er beskrevet i en metodehåndbog med tilhørende bilag, som kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside.

Formål

3. Det overordnede formål med merudgiftsydelsen er at yde compensation til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne for de merudgifter, som er en konsekvens af funktionsnedsættelsen. Formålet er også at medvirke til, at borgeren og dennes familie kan leve et almindeligt liv på samme måde som borgere uden nedsat funktionsevne på samme alder og i samme livssituation. Det sker ved at sikre, at borgeren kan få dækket de nødvendige merudgifter, som er en forudsætning for at få dagligdagen til at fungere.

Sigtet med hjælp til dækning af merudgifter er at give modtageren af merudgiftsydelsen mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan hans eller hendes behov bedst kan dækkes.

Merudgiftsydelsen skal samtidig sikre, at borgere med varigt nedsat funktionsevne, som yder en særlig indsats for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet, kan forblive på arbejdsmarkedet.

Kapitel 2

Betingelser, herunder personkreds

Betingelser for støtte

4. For at være omfattet af personkredsen for merudgifter skal borgeren have en varig funktionsnedsættelse, der er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger, jf. § 1, stk. 2, i merudgiftsbekendtgørelsen. Udgangspunktet for vurderingen af, om borgeren er omfattet af personkredsen, er en konkret og individuel helhedsorienteret vurdering af borgerens funktionsnedsættelse og det deraf afledte hjælpebehov. Ved den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse vil blandt andet indgå den pågældendes aktivitetsniveau, boligforhold, erhvervsforhold, helbredsforhold og personlige forhold, herunder om den pågældende er forælder.

5. Merudgiften skal være en nødvendig følge af den nedsatte funktionsevne. Det vil sige, at de udgifter, der kan dækkes, er udgifter ved den daglige livsførelse, som ikke-handicappede borgere på samme alder og i samme livssituation ikke har. På den ene side skal borgeren selv afholde udgifter på linje med, hvad andre på samme alder og i samme livssituation har. På den anden side skal borgeren ikke selv dække merudgifter, der er en følge af den nedsatte funktionsevne.

Det er en betingelse, at borgerens behov for hjælp ikke kan dækkes efter andre bestemmelser i serviceloven eller anden lovgivning. Der henvises til kapitel 5 om samspil med andre regler i serviceloven og kapitel 6 om afgrænsning til anden lovgivning.

Personkreds

Væsentligt og varigt nedsat funktionsevne

6. Hjælp til dækning af merudgifter kan gives til borgere mellem 18 år og folkepensionsalderen, jf. § 1 a i lov om social pension, der har varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, samt borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der efter § 15 a i lov om social pension har opsat udbetalingen af folkepension.

7. Det er en betingelse for at modtage merudgiftsydelse, at borgeren har en varigt nedsat funktionsevne. Ved en varigt nedsat funktionsevne forstås en langvarig lidelse, hvis konsekvenser for den enkelte er af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Nedsættelsen af funktionsevnen skal samtidig medføre, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger for at opnå en tilnærmelsesvis normal tilværelse.

Den varige funktionsnedsættelse kan f.eks. skyldes udviklingshæmning, sindslidelser, epilepsi, nedsat bevægelsesfunktion, herunder respirationsinsufficiens, hjerneskade, nedsat talefunktion, manglende eller svagt syn samt manglende eller nedsat hørelse. Eksemplerne er ikke udtømmende. Det betyder, at andre grupper, f.eks. borgere med udviklingsforstyrrelser, kan have ret til merudgiftsydelse, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt.

En varig funktionsnedsættelse er ikke i sig selv tilstrækkeligt til, at borgeren er omfattet af merudgiftsydelsens personkreds. Funktionsnedsættelsen skal således som nævnt have konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og desuden skal den også medføre, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger, jf. nærmere punkterne 8-10.

Selv om årsagen til den nedsatte funktionsevne ofte vil være en lægelig diagnosticeret lidelse, der angiver en varig nedsættelse af kropslige eller kognitive funktioner, er det imidlertid den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse, og de deraf affødte behov for compensation, der er afgørende for retten til merudgiftsydelse. Det er således ikke den lægelige diagnose eller den pågældendes arbejdssevne, der er afgørende, men borgerens muligheder for at klare sig i sin daglige tilværelse.

Ankestyrelsens principafgørelse 232-10: Når det gælder personer med flere lidelser, lægges den samlede vurdering af nedsættelsen af funktionsevnen til grund ved spørgsmålet om personkreds og merudgifter. Man skal således ikke være omfattet af personkredsen for hver enkelt lidelse for at kunne få dækket nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse. Det er dog en forudsætning, at de enkelte lidelser og den deraf følgende nedsættelse af funktionsevnen er varige, og at merudgifterne er en følge af den nedsatte funktionsevne og der skal være tale om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse.

Langvarig lidelse

8. Ved langvarig lidelse forstås normalt, at der ikke indenfor overskuelig fremtid vil være udsigt til en bedring af funktionsnedsættelsen, og at der derfor i lang tid fremover vil være et behov for at afhjælpe følgerne af den nedsatte funktionsevne. Det bemærkes, at det også er muligt at yde hjælp til dækning af merudgifter i forbindelse med varierende funktionsniveau, f.eks. ved dissemineret sclerose eller ved udsving i helbredstilstanden ved behandling. Her vil der f.eks. kunne ydes hjælp til dækning af merudgifter til håndsørkninger, jf. punkt 40.

Ankestyrelsens principafgørelse 114-12: En borger med OCD – obsessiv kompulsiv tilstand – var ikke omfattet

af personkredsen. Der blev lagt vægt på, at borgerens adfærd gennem vaske- og renlighedsritualer ikke kunne anses for en varig lidelse, uanset at lidelsen havde stået på gennem mange år. Der var konkrete behandlingsmuligheder i form af adfærdsterapi og medicinsk behandling. Borgeren i sagen var i øvrigt normalt fungerende, og det blev vurderet, at hun kunne profitere af behandling.

Indgribende karakter i den daglige tilværelse

9. Begrebet »konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse« skal vurderes bredt i forhold til borgerens samlede livssituation. I denne vurdering vil bl.a. kunne indgå funktionsnedsættelsens betydning i relation til borgerens aktivitetsniveau, boligforhold, erhvervsforhold, helbredsforhold, personlige forhold, herunder om borgeren er forælder m.v. Begrebet skal ikke forstås så snævert, at funktionsnedsættelsen kun har konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse, hvis borgeren ikke er i stand til i overvejende grad at varetage personlig pleje eller ikke er i stand til at deltage i huslige gøremål. Det vil ikke være i overensstemmelse med lovgivningen alene at lægge vægt på enkelte elementer af borgerens funktionsnedsættelse. Der skal derimod foretages en helhedsvurdering.

Ankestyrelsens principafgørelse 87-12: En praktisk blind borger var ikke omfattet af personkredsen. Han var stort set selvhjulpnen i hverdagen med de hjælpeforanstaltninger, han havde. Funktionsnedsættelsen som følge af øjensygdommen havde derfor ikke konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse. Borgeren blev frakendt den tidligere bevilgede merudgiftsydelse.

Ankestyrelsens principafgørelse 119-11: En borger med psoriasisgigt var ikke omfattet af personkredsen. Borgerens funktionsevne var i det daglige kun lettere nedsat, idet han kunne stå for den almindelige husholdning i dagligdagen og deltage i aktiviteter uden for hjemmet samt gå længere ture. Funktionsnedsættelsen var ikke af indgribende karakter i den daglige tilværelse.

Ankestyrelsens principafgørelse 51-11: En døv borger var ikke omfattet af personkredsen. Funktionsnedsættelsen i form af døvhed var af indgribende karakter, men der var ikke dokumentation for, at der ofte var sat ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Ankestyrelsens principafgørelse 49-11: En blind borger var efter en konkret helhedsvurdering omfattet af personkredsen. Hans funktionsevne var væsentligt nedsat på grund af blindhed og nedsat hypofysefunktion, som havde indgribende konsekvenser i den daglige tilværelse.

Ankestyrelsens principafgørelse 132-10: En døv borger var omfattet af personkredsen for merudgiftsydelse, fordi den nedsatte funktionsevne i form af døvhed havde indgribende konsekvenser i hverdagen, og medførte, at der ofte måtte sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger.

Ankestyrelsens principafgørelse 32-10: Borgeren havde mistet højre hånd. Selvom borgeren havde nogle funktionsbegrænsninger i hverdagen, blev det vurderet, at funktionsnedsættelsen ikke fandtes at være af indgribende karakter i den daglige tilværelse.

Ankestyrelsens principafgørelse 31-10: En borger havde væsentlige funktionshæmmende følger blandt andet som følge af Ehlers Danlos syndrom. Funktionsnedsættelsen blev som følge af lidelserne vurderet til at have konsekvenser, der var af indgribende karakter i den daglige tilværelse.

Ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger

10. Ud over, at funktionsnedsættelsen skal have konsekvenser af indgribende karakter i den daglige tilværelse, skal den også medføre, at der ofte må sættes ind med ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger. I ordet »ofte« ligger, at det ikke er et krav, at der altid skal være iværksat ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger. Borgere,

som fravælger eller har fravalgt en hjælpeforanstaltning, som de ville have ret til, kan også være omfattet af personkredsen for merudgiftsydelsen. Også borgere der har en sådan funktionsnedsættelse, at der normalt vil blive iværksat ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger, men hvor dette ikke er sket, kan være omfattet. Det kan ikke angives udtømmende, hvad der ligger i begrebet »ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger«. Som eksempler kan nævnes fleksjob, handicapbil, handicapbetinget flytning, bevilling af hjælpemidler i sammenhæng med andre ydelser, personlig og praktisk hjælp i hjemmet, ledsagelse, støtte-kontaktperson til døvblinde m.v.

Ankestyrelsens principafgørelse 222-09: Borgerens familiære netværk ydede hjælp i udstrakt grad i dagligdagen, og betingelsen om ikke uvæsentlige hjælpeforanstaltninger var efter en konkret vurdering opfyldt.

Det afgørende er således, om hjælpeforanstaltningen ud fra en helhedsvurdering i det konkrete tilfælde kan betragtes som ikke uvæsentlig. Ubetydelige hjælpeforanstaltninger, som kompenserer borgeren fuldt ud i det daglige (f.eks. rollator og mindre boligændringer), skal ikke inddrages i vurderingen.

Medicinsk behandling

11. Når borgeren er i løbende medicinsk behandling, skal afgørelsen af, om borgeren er omfattet af personkredsen, træffes på grundlag af den funktionsnedsættelse, som kan konstateres hos borgeren, når borgeren tager sin medicin. Der gælder dog en undtagelse hertil. Borgeren skal således i forhold til personkredsspørgsmålet vurderes uden hensyntagen til den medicinske behandling, hvis ophør med behandlingen enten vil være akut livstruende eller medføre en umiddelbar risiko for væsentligt og varigt nedsat funktionsevne.

Ankestyrelsens principafgørelse 89-15: En borger med cystisk fibrose var omfattet af personkredsen, fordi borgeren uden den medicinske behandling ville være akut livstruet eller i umiddelbar risiko for væsentlig og varig nedsat funktionsevne.

Ankestyrelsens principafgørelse 35-16: Med akut livstruende skal forstås, at tilstanden er så alvorlig, at der er risiko for, at den pågældende dør i løbet af timer til dage. Med umiddelbar risiko skal forstås situationer, hvor det kan sandsynliggøres, at den væsentlige og varige nedsættelse af funktionsevnen indtræder kort tid efter ophør af den konkrete behandling, typisk i løbet af dage til uger, eventuelt måneder. I to konkrete sager, hvor borgerne led af Morbus Crohn, fandt Ankestyrelsen på baggrund af de lægelige oplysninger i sagen, at begge borgere var omfattet af personkredsen.

Ankestyrelsens principafgørelse 86-16: En diætbehandling kan sidestilles med medicinsk behandling, hvis der er tale om en lægelig ordineret behandling med godkendte ernæringspræparater. Diætbehandling, som ikke er iværksat efter lægelig ordination, men alene sker på en borgers eget initiativ, kan ikke sidestilles med medicinsk behandling. Det kan heller ikke sidestilles med medicinsk behandling, at borgeren følger en diætkost, der består i at undgå visse fødevarer og/eller erstatte dem med andre fødevarer.

Medfødte misdannelser eller mangler

12. Ud over den personkreds, der er nævnt i merudgiftsbekendtgørelsens § 1, omfatter personkredsen også borgere, som har medfødte misdannelser eller mangler, men ikke en synlig eller umiddelbar konstaterbar nedsat funktionsevne, når forskrifter om diæt o.l. følges. Der tænkes især på borgere med phenylketonuri (PKU også kaldet Føllings sygdom). Borgere, der er omfattet af særbestemmelsen i merudgiftsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, men ikke af personkredsen i merudgiftsbekendtgørelsens § 1, kan dog kun få hjælp til dækning af merudgifter til diæt. Andre eventuelle merudgifter vil derimod ikke kunne dækkes efter merudgiftsbekendtgørelsens § 2, stk. 1. Se også punkt 29 om hjælp til dækning af merudgifter til diætkost.

Ankestyrelsens principafgørelse 67-16: En genetisk defekt eller disposition for at udvikle en lidelse er ikke det samme som, at lidelsen er medfødt. Cøliaki, laktoseintolerans eller en fødevareallergi kommer ikke nødvendigvis i udbrud, selvom en person har en genetisk defekt eller er genetisk disponeret for lidelsen. Nogle vil udvikle lidelsen, mens den hos andre alene vil forblive latent. Personer med cøliaki, laktoseintolerance og fødevareallergi er derfor ikke omfattet af den særlige personkreds i merudgiftsbekendtgørelsens § 2, stk. 1. De kan derimod være omfattet af den almindelige personkreds, hvis deres lidelser har indgribende karakter i den daglige tilværelse. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis personen også har andre lidelser.

Deformitet eller ganske særlig legemsbygning

13. Endelig omfatter personkredsen ifølge merudgiftsbekendtgørelsens § 3 borgere, som på grund af deformiteter eller ganske særlig legemsbygning eller lignende, har behov for særligt dyrt eller særligt udformet tøj. I disse tilfælde omfatter hjælpen merudgifterne til det særligt dyre eller særligt udformede tøj. Det samme gælder merudgifter til beklædning, der er nødvendigt på grund af ekstraordinært slid på tøj og sko. Borgere, der er omfattet af den særlige personkreds i merudgiftsbekendtgørelsens § 3, men ikke af den almindelige personkreds i merudgiftsbekendtgørelsens § 1, kan ikke få dækket andre eventuelle merudgifter end de ovenfor nævnte. Se også punkt 39.

Ankestyrelsens principafgørelse 60-13: Personer, der på grund af deformiteter eller ganske særlig legemsbygning eller lignende har behov for særlig beklædning, kan få hjælp til merudgifter hertil, selv om de ikke er omfattet af den almindelige personkreds. Den særlige personkreds har udelukkende ret til merudgifter til beklædning. Det er dog en forudsætning, at udgifterne overstiger minimumsbeløbet.

Forsørgelsesgrundlaget

14. Forsørgelsesgrundlaget har som udgangspunkt ikke nogen betydning i forhold til den personkreds, der kan opnå hjælp til dækning af nødvendige merudgifter som følge af en nedsat funktionsevne. Bestemmelsen omfatter alle voksne under folkepensionsalderen med varigt nedsat funktionsevne, uanset om forsørgelsesgrundlaget er førtidspension, erhvervsindkomst, dagpenge, fleksjob, SU, revalideringshjælp, kontanthjælp eller andet, jf. dog nedenfor om borgere, der modtager førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Førtidspension fra før 1. januar 2003

15. Borgere, der modtager førtidspension efter § 14 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. jf. lovbekendtgørelse nr. 1240 af 13. oktober 2016 med senere ændringer, er ikke omfattet af bestemmelsen, jf. servicelovens § 100, stk. 5, medmindre de er bevilget kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter § 96. Der henvises desuden til punkt 16-18 om hvilende førtidspension og invaliditetsdelse nedenfor.

Hvilende førtidspension

16. Borgere, der er tilkendt førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. er omfattet af personkredsen i servicelovens § 100, hvis førtidspensionen er gjort hvilende.

Når en borger med hvilende førtidspension overgår til at modtage førtidspension, ophører adgangen til at søge merudgiftsydelse, medmindre borgeren samtidig modtager kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95 eller borgerstyret personlig assistance efter servicelovens § 96.

Invaliditetsydelse, bistands- og plejetillæg

17. Borgere, der modtager invaliditetsydelse, tilkendt efter § 21 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., er omfattet af servicelovens § 100. Disse borgere kan derfor modtage merudgiftsydelse efter servicelovens § 100 samtidig med, at de bevarer invaliditetsydelse, når de opfylder betingelserne for både merudgiftsydelsen og invaliditetsydelsen.

Borgere, der modtager invaliditetsydelse, betragtes ikke som førtidspensionister i forhold til lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. og servicelovens § 100.

Hvis en borger, der modtager invaliditetsydelse, samtidig modtager bistands- eller plejetillæg efter reglerne i § 16 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., vil borgeren ikke samtidig kunne modtage merudgiftsydelse efter servicelovens § 100 til udgifter som dækkes af bistands- eller plejetillægget. Det vil sige, at når en borger er tilkendt bistands- eller plejetillæg, kan en udgift, der dækkes af bistands- eller plejetillægget, ikke medregnes ved udmålingen af merudgiftsydelsen.

18. En borger, der modtager bistands- eller plejetillæg, kan dog vælge at lade tillægget bortfalde og lade alle merudgifterne indgå i beregningen efter servicelovens § 100.

I de tilfælde, hvor en borger ønsker at fravælge bistands- eller plejetillæg og lade alle merudgifterne indgå i beregningen efter servicelovens § 100, skal kommunalbestyrelsen frakende bistands- eller plejetillægget. Det er en følge af, at borgerens behov i stedet dækkes af servicelovens § 100.

Det er i den forbindelse vigtigt, at kommunalbestyrelsen rådgiver og vejleder borgeren om den bedst mulige løsning. Det bør indgå i vejledningen, at merudgiftsydelsen bortfalder ved folkepensionsalderen, medmindre borgeren efter § 15 a i lov om social pension har opsat udbetalingen af folkepension, mens bistands- og plejetillæg fortsætter også efter folkepensionsalderen.

Kapitel 3

Udmåling og beregning af støtte

Udmåling

19. Sigtet med merudgiftsydelse er at give modtageren af merudgiftsydelsen mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan den bevilgede ydelse skal anvendes, så hans eller hendes behov bedst kan dækkes.

Merudgiftsydelsen udmåles ud fra størrelsen af borgerens sandsynliggjorte eller dokumenterede nødvendige merudgifter som følge af funktionsnedsættelsen, således at der gælder et krav om sandsynliggørelse, hvis merudgifterne ikke overstiger 2.500 kr. om måneden, og et krav om dokumentation, hvis merudgifterne er over 2.500 kr. om måneden. Hvis der kan sandsynliggøres merudgifter på op til 2.500 kr. om måneden, ydes tilskuddet i form af ét af to standardbeløb, se pkt. 22. Hvis der kan dokumenteres merudgifter på over 2.500 kr. om måneden, beregnes tilskuddet svarende til de faktiske merudgifter.

20. For at modtage merudgiftsydelse skal der efter servicelovens § 100, stk. 3, foreligge sandsynliggjorte merudgifter på mindst 534 kr. pr. måned eller mindst 6.408 kr. årligt (2018-priser) (»minimumsbeløbet«). Minimumsbeløbet reguleres en gang om året den 1. januar med satsreguleringsprocenten. Det kommende års satser offentliggøres i Børne- og Socialministeriets vejledning om satser på ministerområdet, som udkommer en gang om året. Den seneste vejledning er vejledning nr. 9964 af 4. oktober 2017 om regulering pr. 1. januar 2018 af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område. Selv om de sandsynliggjorte merudgifter udgør under 534 kr. i enkelte måneder, vil der kunne udbetales tilskud, hvis kommunalbestyrelsen skønner, at de samlede udgifter i løbet af et år vil overstige 6.408 kr.

Udbetalingstidspunkt

21. Udbetaling af merudgiftsydelse sker som udgangspunkt fra ansøgningstidspunktet, hvis borgeren på dette tidspunkt opfylder betingelserne. Udbetalingen finder sted månedsvis forud.

Ankestyrelsens principafgørelse 65-10: Kommunen blev på møde gjort bekendt med, at en borger antagelig var omfattet af personkredsen og havde store udgifter på grund af sit handicap. Kommunen vejledte dog ikke om mulighederne for at søge om dækning af merudgifter efter § 100. Ankestyrelsen fastslog, at borgeren skulle stilles som om der på mødet var vejledt om reglerne, og at borgeren derfor havde ret til ydelser fra dette tidspunkt.

Beregning af merudgiftsydelsen - standardbeløbene

22. Tilskuddet til dækning af merudgifter i form af ét af de to standardbeløb fastsættes efter servicelovens § 100, stk. 3, 2. pkt., og merudgiftsbekendtgørelsens § 7, stk. 1, ud fra de sandsynliggjorte merudgifter pr. måned. Tilskuddet udgør et standardbeløb på 1.000 kr. pr. måned, hvis de sandsynliggjorte merudgifter er i intervallet 534 kr. – 1.500 kr. om måneden. Hvis de sandsynliggjorte merudgifter er i intervallet 1.501 kr. – 2.500 kr. om måneden, udgør tilskuddet et standardbeløb på 2.000 kr. pr. måned. Tilskuddet udbetales dermed som ét af de to standardbeløb afhængig af størrelsen på borgerens sandsynliggjorte merudgifter.

Kommunalbestyrelsen skal således, når tilskuddet skal beregnes, begrænse sagsbehandlingen til en konstatering af, i hvilket af de to intervaller borgerens sandsynliggjorte merudgifter er, og derefter skal kommunalbestyrelsen udbetale det tilhørende standardbeløb i tilskud. Der vil dermed ikke skulle ske en sandsynliggørelse af den enkelte merudgiftspost og dennes størrelse, idet det vil være tilstrækkeligt til udbetaling af tilskud i form af ét af de to standardbeløb, at de sandsynliggjorte merudgifter samlet set ligger inden for det pågældende interval. Hvis borgeren og kommunalbestyrelsen er uenige om størrelsen på de sandsynliggjorte merudgifter, vil det kræve en mere detaljeret sandsynliggørelse af de enkelte udgiftsposter. Her er det vigtigt at holde sig for øje, at lovgivningen ikke kræver dokumentation, men alene sandsynliggørelse, jf. også punkt 23.

23. Med sandsynliggjorte merudgifter menes således, at der udarbejdes et overslag, men derimod ikke en detaljeret beregning, over omfanget af de behov, som borgeren efter al sandsynlighed vil få, og hvad det medfører af merudgifter. Overslaget over merudgifterne fastlægges, jf. merudgiftsbekendtgørelsens § 6, stk. 2, ud fra kendskabet til niveauet generelt for de omhandlede udgifter. Merudgifterne vedrører efter § 6, stk. 3, såvel løbende udgifter som enkeltudgifter.

Hvis der f.eks. er tale om ekstraordinært slid på tøj og sko som følge af den nedsatte funktionsevne, udarbejdes et overslag over, hvad merudgiften til dette vil være på årsbasis. Det samme gælder i de tilfælde, hvor borgeren ved, at han eller hun skal befordres f.eks. til behandling, fritidsinteresser, arbejde o.l. Også et skøn over kursusudgifter indgår i overslaget, herunder også kurser der normalt finder sted, men som ikke er annonceret på det tidspunkt, hvor overslaget udarbejdes. Det vil typisk dreje sig om kursusudgifter som følge af borgerens og eventuelle nærtstående personers nødvendige deltagelse, f.eks. deltagelse i tegnsprogskurser eller kurser, som tager sigte på at sætte borgeren i stand til at leve et almindeligt liv. I forbindelse med håndsørækninger, som f.eks. vinduespudding, snerydning m.v. kan niveauet f.eks. fastlægges ved, at kommunalbestyrelsen indhenter priser fra leverandører af hjemmeservice eller andre servicefirmaer.

Det, at en merudgift skal være sandsynliggjort, betyder, at kommunalbestyrelsen ikke kan kræve dokumentation for merudgiften i form af f.eks. udgiftsbilag eller lignende. Ofte kan det dog være det mest enkle at fremvise f.eks. et bilag, men det er således ikke et lovkrav.

Hvis borgerens sandsynliggjorte merudgifter er tæt på den nedre eller den øvre grænse i et interval, eller hvis der er uenighed herom mellem borgeren og kommunalbestyrelsen, vil det kræve en mere detaljeret sandsynliggørelse af merudgifter med henblik på en stillingtagen til indplacering i det rette interval.

Ankestyrelsens principafgørelse 98-13:

Sandsynliggjorte merudgifter betyder, at kommunen ikke kan kræve dokumentation for afholdelsen af udgiften. Der skal laves et overslag over omfanget af de behov, som barnet eller den unge med al sandsynlighed vil få i det kommende år, og hvad det medfører af merudgifter.

Sigtet med ydelsesformen er at give borgeren mulighed for selv at tilrettelægge, hvordan behovet bedst kan dækkes. Der skal ikke søges kommunen om hjælp for hver enkelt konkret udgift. Sagen vedrørte merudgifter til et barn (§ 41) men samme princip gælder ved § 100.

Dækning af merudgifter med tilskud i form af ét af de to standardbeløb sker ud fra et overslag over sandsynliggjorte merudgifter ved den daglige livsførelse, og administrationen af ordningen forudsættes derfor at blive tilrettelagt efter generelle principper og uden dokumentationskrav for hver enkelt udgift.

Beregning af merudgiftsydelsen – de faktiske merudgifter

24. Tilskuddet til dækning af merudgifter med et beløb svarende til de faktiske merudgifter fastsættes efter servicelovens § 100, stk. 3, 3. pkt., og merudgiftsbekendtgørelsens § 7, stk. 1, på baggrund af borgerens dokumenterede merudgifter. Hvis borgeren kan dokumentere merudgifter på over 2.500 kr. pr. måned, ydes tilskuddet med et beløb svarende til de faktiske merudgifter. Ved de faktiske merudgifter forstås det specifikke beløb, som borgeren kan dokumentere. Her vil det således ikke være tilstrækkeligt, at borgeren kan sandsynliggøre sine merudgifter.

25. Kravet om dokumentation for merudgifter vil kunne opfyldes ved, at borgeren f.eks. fremviser udgiftsbilag, udskrifter fra apotek eller anden relevant dokumentation for merudgifterne. Kravet om dokumentation gælder alle merudgifter, og ikke kun de merudgifter, der er over 2.500 kr. om måneden. Dokumentationen må nødvendigvis ske på baggrund af allerede afholdte merudgifter, hvorfor kommunalbestyrelsen bør være særligt opmærksom på at foretage omberegning, hvis borgeren efterfølgende kan dokumentere ændringer i de merudgifter, der ligger til grund for den allerede givne bevilling.

Hvis borgeren ikke kan dokumentere merudgifter på over 2.500 kr. om måneden, skal kommunalbestyrelsen udmåle tilskud efter bestemmelsen i servicelovens § 100, stk. 3, 2. pkt., i form af ét af de to standardbeløb ud fra størrelsen på de sandsynliggjorte merudgifter.

Overgangsordning til udmålingssystemet gældende fra 1. januar 2018

26. Kommunalbestyrelsen skal senest den 1. januar 2019 have genberegnet alle sager om merudgiftsydelse efter servicelovens § 100, hvor der udbetales tilskud efter de før den 1. januar 2018 gældende regler med oprunding til nærmeste kronebeløb, der er deleligt med 100.

Ikke skattepligt

27. Efter § 7, nr. 9, i ligningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1162 af 1. september 2016 med senere ændringer, er en ydelse, som udbetales efter serviceloven til dækning af nærmere bestemte udgifter, ikke skattepligtig for modtageren af ydelsen. Dækning af merudgifter efter servicelovens § 100 er omfattet af denne bestemmelse og dermed ikke skattepligtig.

Kapitel 4

Eksempler på sandsynliggjorte merudgifter

28. I det følgende angives nogle eksempler på merudgifter, der kan dækkes efter servicelovens § 100 som følge af den varigt nedsatte funktionsevne. Der er ikke tale om en udtømmende liste.

Kost og diætpræparater

29. Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til diætkost. Det forudsættes, at kommunalbestyrelsen sørger for, at borgerens behov er tilstrækkelig dokumenteret, f.eks. ved lægeerklæring. Hvis borgeren er omfattet af den særlige personkreds i merudgiftsbekendtgørelsens § 2, og ikke af den almindelige personkreds i merudgiftsbekendtgørelsens § 1, er det alene merudgifterne til diætkost, som dækkes. De sandsynliggjorte merudgifter skal opfylde minimumsbeløbet i servicelovens § 100, stk. 3, og merudgiftsbekendtgørelsens § 7, stk. 1.

Ankestyrelsens principafgørelse 103-10: Udgifter til juice og druesukker kunne efter en konkret vurdering medtages ved beregning af merudgifter til en person med insulinkrævende diabetes.
Ankestyrelsens principafgørelse 46-14: Ved beregning af merudgifter til diabetikere medregnes merudgifter til diabeteskost. Størrelsen af merudgifter afhænger af energibehov og køn, samt om diabeteskost bliver beregnet med eller uden specialvarer. Der er som udgangspunkt ikke helbredsmæssige behov for at indtage specialvarer. Ved beregningen af merudgifter til diabeteskost skal der kun medtages udgifter til specialvarer, hvis det kan dokumenteres, at ansøgeren har behov for at anvende specialvarer, og hvis det er sandsynliggjort, at borgeren rent faktisk anvender specialvarer i det daglige.

I tilfælde, hvor der ydes tilskud til ernæringspræparater efter sundhedsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1188 af 24. september 2016 med senere ændringer, går denne lovgivning forud for dækning af merudgifter efter servicelovens § 100, jf. § 159 i sundhedsloven, der hører under Sundheds- og Ældreministeriets ressort. Efter sundhedsloven ydes tilskud til ernæringspræparater, som er ordineret af en læge i forbindelse med sygdom eller alvorlig svækkelse.

Udgifterne til særlige diætpræparater, som fremstilles på sygehus, og som pågældende skal indtage som led i en sygehusbehandling, afholdes af sygehusvæsenet, jf. princippet om sektoransvar.

Ankestyrelsens principafgørelse 77-16: Et tilskud på 60 procent til sondeernæring dækker som udgangspunkt patientens gennemsnitlige merudgifter til kost. Borgeren er derfor normalt kompenseret med tilskuddet på de 60 procent, som således svarer til merudgiften. Borgeren kan dog sandsynliggøre merudgifter til kost, f.eks. hvis borgeren ved siden af sondeernæringen også spiser almindelig kost.

Sagkyndig bistand

30. Ved bedømmelsen af dokumentationsgrundlaget for behovet for diæt kan det oftest være nødvendigt at inddrage sagkyndig bistand fra specialafdelinger under sygehusvæsenet eller fra embedslægen, hvis kommunen ikke selv råder over den lægelige ekspertise.

Er der tvivl om, hvad udgiften til diætkosten er, kan det anbefales at tage kontakt med den pågældende specialafdeling, som ofte har beregninger over udgiften. Ligeledes foreligger der ofte beregninger fra Forbrugerstyrelsen eller fra brugerorganisationer, patientforeninger og lignende. I hvert enkelt tilfælde skal der ved fastlæggelsen af den konkrete ydelse dog foretages et skøn over behovet.

Diætpræparater, der dækkes af regionerne

31. Udgifter til særlige diætpræparater dækkes også for borgere, som har medfødte misdannelser eller mangler, men ikke synligt eller umiddelbart konstaterbart nedsat funktionsevne, når forskrifter om diæt og lignende følges.

Det gælder især gruppen af borgere med PKU (Føllings sygdom) og borgere med Alcaptonuri, jf. merudgiftsbekendtgørelsens § 2.

Disse særlige diætpræparater udleveres af Region Hovedstaden (Kennedy Centeret), som opkræver betaling herfor fra de øvrige regioner.

Medicinudgifter

32. Der kan ydes dækning af nødvendige merudgifter til hjælp til den del af egenbetalingen af den tilskudsberettigede medicin, der ikke dækkes efter sundhedslovens regler. Det er en betingelse, at den tilskudsberettigede medicin er ordineret som følge af den nedsatte funktionsevne.

Sundhedslovens regler om tilskud til medicin indebærer, at tilskuddets størrelse afhænger af den enkelte borgers behov for tilskudsberettiget medicin, jf. sundhedslovens § 146, stk. 2.

Der kan også ydes hjælp til udgifter til nødvendig medicin, der ikke er tilskudsberettiget, hvis udgifterne er en følge af funktionsnedsættelsen.

Efter sundhedslovens § 147 kan borgere, der har et stort, varigt og fagligt veldokumenteret behov for tilskudsberettiget medicin, få tildelt et særligt kronikertilskud. Kronikertilskuddet indebærer, at der lægges et i sundhedslovgivningen fastsat loft over den årlige egenbetaling opgjort i tilskudspriser. Tildeling af kronikertilskud kræver, at den behandlende læge søger Lægemiddelstyrelsen om, at der ydes borgeren et sådant tilskud.

Ankestyrelsens principafgørelse 113-11: Medicin til afhjælpning af erektil dysfunktion var en nødvendig merudgift som følge af en rygmærsskade. Generelt ydes der ikke tilskud efter sundhedsloven til denne type medicin. Udgifterne kunne dækkes efter serviceloven efter en konkret vurdering, da medicinen var nødvendig for, at borgeren kunne have et almindeligt sexliv.

Ankestyrelsens principafgørelse 112-11: Medicin til afhjælpning af erektil dysfunktion hos diabetiker. Generelt ydes der ikke tilskud efter sundhedsloven til denne type medicin. Udgifterne kunne dækkes efter serviceloven efter en konkret vurdering, da medicinen var nødvendig for, at borgeren kunne have et almindeligt sexliv.

Ankestyrelsens principafgørelse 180-12: Andre apoteksvarer/sygeplejeudgifter (f.eks. fugtighedscreme) ydes, hvis udgiften er nødvendig.

Privat sygeforsikring

33. Der kan kun ydes hjælp efter servicelovens § 100 til udgifter, som ikke dækkes efter anden lovgivning. Det betyder, at der kun kan ydes hjælp efter denne bestemmelse til den pågældendes egen andel af udgiften til medicin m.v. Der kan kun ydes tilskud efter servicelovens § 100 til den del af udgiften, som ikke kan dækkes efter f.eks. sundhedsloven eller fra Sygeforsikringen Danmark eller andre private sygeforsikringer/-ordninger. Der henvises til merudgiftsbekendtgørelsens § 11, stk. 2. Kommunalbestyrelsen bør være opmærksom på at yde vejledning om samspillet mellem merudgiftsydelsen og udgifter dækket af private sygeforsikringer.

Ankestyrelsens principafgørelse C-8-07: Der kan kun ses bort fra den del af udgifterne til medicin, der rent faktisk bliver dækket af en sygeforsikring. I tilfælde, hvor en borger har passivstillet sit medlemskab af Sygeforsikringen Danmark, kan der således ikke ses bort fra den del af udgiften til medicin, som borgeren som aktivt medlem ville have kunnet fået dækket.

Befordring

34. Det er muligt at yde hjælp til dækning af merudgifter til befordring.

Der er ikke bestemte grænser for, hvor meget støtte, der kan ydes til befordring. Det beror på en konkret vurdering af f.eks. afstanden fra borgerens hjem til behandlingssted, uddannelse, fritidsaktiviteter, venners hjem, mulighederne for almindelig fritidsaktivitet osv. Det skal understreges, at merudgifter til befordring gælder for de udgifter, der ligger udover, hvad ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation har.

Hjælp til dækning af merudgifter til befordring efter servicelovens § 100 er subsidiaer i forhold til befordringsydelse efter anden lovgivning og andre bestemmelser i serviceloven, jf. også punkt 37 om befordringsregler i anden lovgivning.

Merudgifter til befordring kan forekomme, hvis borgeren har et øget transportbehov på grund af den nedsatte funktionsevne, f.eks. til hospitalskontrol og fysioterapibehandling.

En anden situation kan være, at borgerens udgifter til transport er højere end andre borgers udgifter på grund af den nedsatte funktionsevne. Dette kan være tilfældet, hvis borgeren ikke er i stand til at gå, cykle eller tage offentlige transportmidler, men er henvist til at benytte bil eller taxa. En nedsat evne til at orientere sig, f.eks. på grund af synshandicap, vil også kunne danne grundlag for merudgifter til taxakørsel.

Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter til befordring som f.eks. til og fra uddannelse, arbejde, behandling og fritid (familiebesøg, fritidsinteresser etc.), herunder situationer hvor en forælder med nedsat funktionsevne skal ledsage sit barn til dagtilbud, skole, behandling eller fritidstilbud. Der kan også opstå befordringsudgifter f.eks. til taxakørsel i forbindelse med reparation af handicapbil, eller i ventetiden indtil bevilling af støtte til køb af bil efter servicelovens § 114 foreligger.

Hjælp til dækning af nødvendige merudgifter til befordring kan ydes uanset befordringsform, dvs. både offentlige transportmidler, bil m.v. Dette gælder også uanset om en bil, som borgeren bliver befordret i, er ejet af borgeren selv, lånt, lejet eller anskaffet med støtte efter servicelovens § 114.

Når borgeren er berettiget til hjælp til befordring i bil, kan hjælp til dækning af merudgifter normalt udregnes på baggrund af statens regler for godtgørelse for brug af egen bil efter laveste takst. Den gældende takst kan findes på SKAT's hjemmeside. Det afgørende er dog, om de faktiske kørselsudgifter bliver dækket, da dette afhænger af bilens brændstofforbrug og brændstoftype.

Beregning af merudgifterne til befordring skal som ved beregning af merudgifter i øvrigt ske på baggrund af et overslag over borgerens sandsynliggjorte merudgifter eller på baggrund af dokumenterede merudgifter, herunder en vurdering af, hvilke udgifter andre borgere på samme alder og i samme livssituation ville have haft.

Ankestyrelsens principafgørelse 57-13: Der kunne ydes hjælp til egenbetaling af udgifterne (handicapørsel) til transport til lægeordineret fysioterapi. Der var ikke ret til transport til den type behandling efter sundhedsloven.

35. Hjælp til anskaffelse af bil til befordring af en borger med nedsat funktionsevne kan ikke ydes efter servicelovens § 100. Der kan eventuelt ydes støtte til anskaffelse af en bil efter servicelovens § 114. Reglerne herom findes i bekendtgørelse nr. 719 af 19. juni 2013 om støtte til køb af bil efter serviceloven, hvori der udtømmende er gjort op med mulighederne for støtte efter serviceloven til anskaffelse af bil til borgere med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Der kan således heller ikke efter servicelovens § 100 ydes hjælp til betaling af afdrag på en bil.

Andre driftsudgifter ved befordring i egen bil

36. Der kan efter en konkret vurdering ydes hjælp til betaling af andre driftsudgifter i forbindelse med befordring i egen bil. Det vil f.eks. gælde, hvis det kan sandsynliggøres, at borgeren ikke ville have haft bil, hvis borgeren ikke havde haft en nedsat funktionsevne, som medførte et særligt kørselsbehov med bil. Det vil også være tilfældet, hvis borgeren har en ekstraordinær stor og driftsmæssig kostbar bil – f.eks. en kassebil/MPV-bil, der er nødvendig som følge af borgerens nedsatte funktionsevne. I disse situationer kan der også ydes hjælp til betaling af f.eks. forsikringer, benzin, reparationer m.v., når merudgiften må anses for at være en nødvendig merudgift ved den daglige livsførelse.

Ankestyrelsens principafgørelse 70-17: Når kommunen skal vurdere, om borgeren har merudgifter til drift af bil, skal kommunen først tage stilling til, om borgeren uden sit handicap ville have haft bil. Kommunen skal også overveje, om det er en nødvendig følge af borgerens handicap at anvende bil. Den samme vurdering skal ske, når der er flere biler i husstanden. Kommunen skal også vurdere, om borgerens bil er særlig stor og driftsmæssig dyr, eller om den er en personbil af almindelig størrelse. Kommunen skal dernæst skelne mellem borgerens forskellige typer af kørsel. Først efter disse vurderinger kan kommunen beregne en borgers eventuelle nødvendige merudgifter til drift af bil.

Befordringsregler i anden lovgivning

37. Hjælp til dækning af merudgifter til befordring efter servicelovens § 100 er subsidier i forhold til befordringsydelse efter anden lovgivning og andre bestemmelser i serviceloven, herunder eventuelt støtte, der kan ydes efter § 117 i serviceloven. Støtte efter § 117 er til borgere, der på grund af varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for befordring med individuelle befordringsmidler. Der kan også henvises til Transport-, Bygnings- og Boligministeriets regler om individuel befordring, Beskæftigelsesministeriets revalideringsbestemmelser og diverse regler om befordringsgodtgørelse til undervisningssøgende, som hører under Undervisningsministeriet.

Ankestyrelsens principafgørelse 56-13: Transport til og fra indlæggelse på hospital reguleres i sundhedsloven. Udgifterne kunne derfor ikke (hvis regionen afviste at betale) indgå i beregning af merudgifter.

Handicaprettede kurser

38. Der kan ydes hjælp til dækning af merudgifter som følge af borgerens og eventuelle børns eller andre nære pårørendes nødvendige deltagelse i kurser, som tager sigte på at sætte borgeren i stand til at leve et liv som ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation.

Som eksempler kan nævnes deltagelse i kurser i kommunikation (tegnsprogsundervisning m.v.) for pårørende til borgere med vidtgående hørehandicap eller kurser, som omhandler forskellige aspekter af temaet »at leve med handicap«, herunder forholdet til partneren, børn m.v. Som eksempel på et sådant kursus kan nævnes nyblindekurser for borgere, der rammes af et alvorligt synshandicap. De udgifter, der kan være tale om, er f.eks. rejseudgifter, merudgifter ved måltider og ophold, kursusudgifter, kursusmaterialer eller pasning af barn/børn, som ikke skal med på kurset.

Ankestyrelsens principafgørelse 226-11: Et døvt forældrepar havde ansøgt om et familiekursus. Udmålingen af støtten til et handicaprelateret kursus for hele familien skulle medtages hos den ene forælder. Udgiften til det

ansøgte familiekursus om børns udvikling kunne dog ikke dækkes, fordi kurset ikke var en nødvendig merudgift.

Beklædning

39. Der kan ydes hjælp til borgere, som på grund af deformiteter eller ganske særlig legemsbygning e.l. har behov for særlig dyrt eller særligt udformet tøj. Det samme gælder hjælp til beklædning, som er nødvendig på grund af ekstraordinært slid på tøj og sko. Der henvises i øvrigt til punkt 13 om personkredsen i merudgiftsbekendtgørelsens § 3.

Ankestyrelsens principafgørelse 60-13: Om dækning af merudgifter til tøj, sko og ekstraordinært slid herpå til en borger med benprotese.

Særlige beklædningsgenstande som f.eks. regnslag til kørestol, kørepose, rygeforklæde eller beskyttelsesbukser til svært inkontinente borgere ydes dog efter servicelovens § 112 om hjælpemidler. Efter denne bestemmelse ydes også hjælp til beklædningsgenstande til borgere, som på grund af sygdom, ulykke eller lignende er blevet varigt invalideret, og som følge heraf skal have udskiftet større dele af deres garderobe.

Ankestyrelsens principafgørelse C-8-04: Der kunne efter servicelovens hjælpemiddelregler ydes hjælp til særlige beklædningsgenstande, som en person ikke ville have haft brug for, hvis den pågældende ikke havde haft en funktionsnedsættelse, mens der efter merudgiftsreglerne kunne ydes hjælp til almindeligt tøj, som skulle udformes på en særlig måde. Afgørelsen er truffet efter servicelovens § 41, men gælder tilsvarende på § 100.

Tilsvarende ydes ortopædisk fodtøj eller indlæg, herunder fodtøj og indlæg til borgere med en foddeformitet, efter bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven.

Håndsrækninger

40. Hvis en borger på grund af nedsat funktionsevne ikke er i stand til at varetage opgaver, som er nødvendige for at få en almindelig dagligdag til at fungere, kan der ydes hjælp til dækning af nødvendige merudgifter i form af håndsrækninger.

Ankestyrelsens principafgørelse 28-16: Når borgeren flytter til en ny bolig kan kommunen ikke afvise at dække nødvendige merudgifter til håndsrækninger alene med den begrundelse, at borgeren ikke havde udgiften før flytningen, eller at borgeren allerede vidste, at borgeren ikke selv kunne varetage opgaven ved indflytning i en ny bolig. Udgiften skal dog være en følge af borgerens nedsatte funktionsevne og ikke af boligens stand.

Det er borgeren, der skal sandsynliggøre sin merudgift. Kommunen fastlægger et overslag over de sandsynliggjorte merudgifter. Kommunen kan henvise til det beløb, som borgeren har oplyst, i det omfang kommunen vurderer, at dette beløb er udtryk for de nødvendige merudgifter til håndsrækninger.

Beløbsniveauet i forhold til håndsrækninger, som f.eks. havearbejde, snerydning, kan også fastlægges ved, at kommunen indhenter priser fra leverandører af hjemmeservice, servicefirmaer eller andre aktører, der kan varetage de nødvendige håndsrækninger.

Kommunen kan henvise til en konkret timesats for almindelige lønninger på området for de bevilgede håndsækninger, hvis der er en leverandør, der kan udføre hjælpen til timesatsen.

Kommunen kan inden for lovens rammer fastlægge et serviceniveau f.eks. i form af et prisniveau, der fastlægges, hvilket beløb borgeren kan få udbetalt til konkrete opgaver til forskellige håndsækninger. Kommunen kan dog ikke forudsætte, at det fastsatte prisniveau i serviceniveauet dækker borgerens merudgifter til konkrete hjælpeopgaver, hvis borgeren oplyser, at merudgiften er større end bevilget efter serviceniveauet. Et eventuelt serviceniveau skal derfor fraviges, hvis borgerens behov efter en konkret og individuel vurdering nødvendiggør det. Dette vil være tilfældet, hvis borgeren oplyser ikke at kunne få udført håndsækningen til det fastsatte prisniveau, og kommunen samtidigt ikke konkret kan pege på en løsning af borgerens behov til det fastsatte prisniveau.

Der må ved vurderingen af udgifter i forbindelse med håndsækninger tages hensyn til, om håndsækningen allerede ydes efter andre bestemmelser i serviceloven. Dette gælder f.eks. servicelovens § 83 om personlig hjælp og pleje og hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, servicelovens § 96 om borgerstyret personlig assistance eller servicelovens § 97 om ledsagelse til voksne, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Ankestyrelsens principafgørelse 75-16: De praktiske opgaver i hjemmet, der falder ind under bestemmelsen i serviceloven om praktisk hjælp, er de tilbagevendende huslige pligter, der normalt udføres i forbindelse med bevarelsen af hjemmet. Det er fx rengøring, tøjvask, indkøb, oprydning i hjemmet og praktisk hjælp til husstandens børn.

Praktisk hjælp eller støtte til praktiske opgaver i hjemmet omfatter også hjælp til fx indkøb eller hjælp til at hente og bringe børn fra børnehaven. Det er derfor ikke den fysiske afgrænsning af hjemmet, der er afgørende for vurderingen af, om der er tale om en praktisk opgave, der ligger i hjemmet. Der skal være en naturlig sammenhæng mellem udførelsen af de praktiske opgaver i hjemmet og uden for hjemmet.

Andre praktiske opgaver, som ikke er nødvendige huslige opgaver eller ikke gør borgeren i stand til at klare sig på egen hånd, er ikke omfattet af den hjælp, der ydes som praktiske opgaver i hjemmet efter serviceloven. Det er fx hjælp til vedligeholdelse af bolig, bilvask, havearbejde, renholdelse af udendørsarealer, udvendig vask af vinduer, snerydning m.v.

Servicelovens regler om dækning af merudgifter kan ikke anvendes, når borgeren søger om hjælp, der er omfattet af specialbestemmelserne i serviceloven. Det skyldes, at reglerne om merudgifter er subsidiaire i forhold til anden lovgivning og andre bestemmelser i den sociale lovgivning. Hvis udgifterne kan dækkes af andre bestemmelser i eller uden for den sociale lovgivning, finder reglerne om merudgifter ikke anvendelse.

Det betyder, at når hjælp til f.eks. at bringe og hente børn og rengøring som ydelser forudsættes bevilget efter reglerne om praktisk hjælp, kan reglerne om merudgifter ikke anvendes. Det gælder, selvom betingelserne for hjælp efter reglerne om praktisk hjælp i det konkrete tilfælde ikke er opfyldt.

Se også punkt 50, hvor *principafgørelse C-9-07* er omtalt.

41. I forbindelse med vurderingen af, om borgeren har nødvendige merudgifter til håndsækninger, skal kommunalbestyrelsen vurdere den pågældendes samlede situation. Der skal bl.a. tages hensyn til den pågældendes netværk, og det forudsættes, at eventuelle øvrige medlemmer af husstanden deltager i opgaveudførelsen i hjemmet, herunder pudse vinduer, rydde sne m.v.

Hvis der er større børn i hjemmet, skal der ved vurderingen af, om borgeren har nødvendige merudgifter til håndsregninger, ikke stilles krav, som går ud over de krav, der normalt stilles til større børn. Der kan i den forbindelse f.eks. ses på, hvordan opgaverne i hjemmet blev fordelt, før der opstod behov for hjælp. Det kan ikke forudsættes, at den øvrige familie udfører alle opgaver i hjemmet.

Ankestyrelsens principafgørelse 79-15: Kommunen skal i vurderingen af hjælp til håndsregninger inddrage, hvilken hjælp borgeren kan forvente fra borgerens netværk. Øvrige medlemmer af en husstand, blandt andet børn, forventes at deltage i opgaveudførelsen i hjemmet.

Jo større og mere modent et barn er, des større kan forventningerne til barnets deltagelse i arbejdsopgaverne i hjemmet være. En kommune skal dog i hvert enkelt tilfælde sørge for, at kravene ikke går videre end de krav, der normalt stilles til børn i samme alder. Kommunen skal altid foretage en konkret og individuel vurdering af, om barnet kan håndtere opgaverne. Kommunen skal blandt andet se på, om der er særlige behov eller hensyn, der gør sig gældende i forhold til det enkelte barns samlede livssituation og ressourcer, samt hvilke opgaver, barnet i forhold til sin modenhed kan forventes at klare.

Forsikringer

42. Udgifter til nødvendige forsikringer eller nødvendige forhøjede forsikringspræmier, som er en følge af borgerens funktionsnedsættelse, kan ydes som en merudgift ved den daglige livsførelse.

Det gælder f.eks. udgifter til dyrere forsikringer på kassebiler (se under befordring, punkt 36 om andre driftsudgifter ved befordring i egen bil) og dyrere husforsikring på grund af et større antal kvadratmeter, dyrere rejseforsikringer ved udlandsrejser etc.

Ankestyrelsens principafgørelse 103-10: Merudgifter til en ulykkesforsikring var ikke en nødvendig merudgift for en borger med diabetes. Ulykkesforsikringen var ikke nødvendig, da det var en frivillig forsikring.

Ankestyrelsens principafgørelse 207-10: En forhøjet præmie til en livsforsikring kunne ikke dækkes som en nødvendig merudgift.

Indskud i en lejebolig og andre udgifter ved boligsift

43. Hjælp til betaling af indskud i en anvist lejebolig skal vurderes efter servicelovens § 100 og ikke efter servicelovens § 116, stk. 4, om dækning af anskaffelsesudgifter til anden bolig. Det er alene merudgiften til betaling af indskud, der vil kunne dækkes efter servicelovens § 100, og det er bl.a. en forudsætning for hjælp, at merudgiften til indskud er en konsekvens af borgerens funktionsnedsættelse.

Indskud i en lejebolig anses således ikke som en anskaffelsesudgift, men derimod som en sikkerhed for lejerens eventuelle forpligtelser ved fraflytning af lejemålet. En anskaffelsesudgift til en anden bolig efter servicelovens § 116, stk. 4, vedrører derimod anskaffelsen af en ejerbolig.

Eventuelle udgifter på grund af et boligsift til en anvist lejebolig skal vurderes i henhold til servicelovens § 100.

Ankestyrelsens principafgørelse 28-16: Kommunen kan ikke afvise at dække nødvendige merudgifter til håndsregninger alene med den begrundelse, at borgeren ikke havde udgiften før flytningen, eller at borgeren

allerede vidste, at borgeren ikke selv kunne varetage opgaven ved indflytning i en ny bolig. Udgiften skal være en følge af borgerens nedsatte funktionsevne og ikke af boligens stand.

Ankestyrelsens principafgørelse 84-13: Servicelovens bestemmelse om dækning af nødvendige merudgifter ved den daglige tilværelse er subsidær i forhold til anden lovgivning. Hvis der efter lov om boligstøtte kan bevilges et lån, der er rente- og afdragsfrit i 5 år, kan beboerindskuddet ikke bevilges som en nødvendig merudgift ved den daglige livsførelse. Ved låneoptagelsen er der ingen aktuel merudgift.

Ankestyrelsens principafgørelse C-53-05: Hjælp til boligindskud skulle vurderes efter servicelovens § 100, idet aktivlovens regler var subsidære. Indskuddet skulle ydes efter reglerne om merudgifter og ikke reglerne om anskaffelse af bolig.

Forhøjede huslejudgifter

44. Der kan ydes hjælp efter servicelovens § 100 til at dække borgerens udgifter til forhøjet husleje som følge af nedsat funktionsevne ved indflytning i en lejbolig, herunder boliger efter lov om almene boliger, jf. lovbekendtgørelse nr. 1116 af 2. oktober 2017 med senere ændring. Det er alene den husleje-forhøjelse, som skyldes den nedsatte funktionsevne, som kan bevilliges som en merudgift. Det er en forudsætning, at borgeren opfylder de øvrige betingelser for at modtage hjælp til dækning af merudgifter.

Ankestyrelsens principafgørelse 110-15: Når borgeren er nødt til at flytte fra sin bolig til en dyrere bolig på grund af en nedsat funktionsevne, skal der ved beregningen af merudgifter til husleje tages udgangspunkt i, hvad andre personer uden funktionsnedsættelse på samme alder og i samme livssituation har af udgifter til husleje. Beregningen af merudgifterne til husleje skal ikke tage udgangspunkt i de huslejudgifter som borgeren havde, før borgeren blev nødt til at flytte som følge af sin funktionsnedsættelse.

Alder, beskæftigelse, uddannelse og lokalt prisniveau er elementer, der skal inddrages. Kommunen skal tage udgangspunkt i det lokale prisniveau sted, hvor borgeren boede, før borgeren fik behov for at flytte som følge af sin nedsatte funktionsevne. Kommunen skal sammenholde dette med de udgifter, som borgeren nu har til husleje på grund af sin nedsatte funktionsevne.

Når borgeren ville være flyttet fra sin tidligere bolig uanset sin nedsatte funktionsevne, f.eks. når en ung person flytter hjemmefra, kan der alene bevilges merudgifter til husleje, hvis det på grund af den nedsatte funktionsevne er nødvendigt for borgeren at bosætte sig i en bolig, hvor huslejen er dyrere end hvad andre på samme alder og i samme livssituation uden funktionsnedsættelse betaler. Alder, beskæftigelse, uddannelse og lokalt prisniveau er elementer, der skal inddrages. Kommunen skal tage udgangspunkt i forholdene det sted, hvor borgeren bosætter sig.

Det forhold, at der i reglerne om individuel boligstøtte er særlige regler for beregning af boligstøtte, når borgeren er visiteret til en bolig efter almenboligloven, gør ikke udtømmende op med sådanne personers ret til at modtage tilskud til forhøjede boligudgifter.

Ankestyrelsens principafgørelse 213-09: En rygmarvsskadet mand var berettiget til dækning af udgifterne til et separat rum til hjælperne. Ved flytning efter eget valg bevarede han retten til dækning af merudgiften til husleje. Der kunne ikke stilles krav om, at flytningen var begrundet i handicapet.

Andre eksempler på hvilke udgifter merudgiftsydelsen i øvrigt dækker

45. Udover de ovennævnte udgifter kan der i det konkrete tilfælde være andre eksempler på nødvendige merudgifter så som:

- Merudgifter til fritidsaktiviteter

- udgifter til flytning, der er betinget af en nedsat funktionsevne, herunder eventuelt salær til ejendomsmægler (salgsomkostninger), leje af flyttebil m.v.
- ekstra varmeudgifter. Den nedsatte funktionsevne kan medføre behov for ekstra varme, idet den pågældende ikke eller kun i begrænset omfang kan bevæge sig, og at den pågældendes af- og påklædning tager længere tid. I forhold til ekstra varmeudgifter skal der henvises til, at de forhøjede varmeudgifter skal være en nødvendig følge af borgerens nedsatte funktionsevne
- udgifter til daglig vask (tøjvask) og hygiejne m.v.

Ankestyrelsens principafgørelse 58-13: Borgeren havde ret til dækning af merudgifter, som var forbundet med *deltagelse* i kørestolsbasket.

Ankestyrelsens principafgørelse 163-12: En handicappet borger havde ret til dækning af nødvendige merudgifter til ekstra hjælpere under ferie i Danmark i den ferieperiode på 2 uger, der var søgt om.

Ankestyrelsens principafgørelse 130-10: Borgeren havde ret til dækning af udgifter til ekstra varme i de rum, som blev anvendt til toilette samt af- og påklædning.

Ankestyrelsens principafgørelse C-16-07: En borger havde ret til dækning af merudgiften til en fritidsaktivitet i form af el-hockey i forhold til kontingent til almindelig hockey.

Ankestyrelsens principafgørelse 50-09: Udgiften til en patientforening kunne ikke anses for en nødvendig merudgift ved den daglige livsførelse. Udgiften til medlemskab var ikke nødvendig af hensyn til borgerens handicap. Borgeren havde gennem barndommen fået hjælp til udgiften og havde derfor fået mulighed for at møde ligesindede og knytte venskaber.

Kapitel 5

Afgrænsning over for andre bestemmelser i serviceloven

46. Borgere, der har behov for merudgifter til den daglige livsførelse, kan have problemer, som kræver mere indgående social- eller sundhedsmæssig bistand. Det kan derfor være nødvendigt at give andre former for hjælp ved siden af hjælpen efter servicelovens § 100. Der kan henvises til § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (herefter retssikkerhedsloven), hvorefter kommunalbestyrelsen skal behandle ansøgninger om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning.

47. Hvis borgerens sandsynliggjorte merudgifter kan dækkes efter andre bestemmelser i den sociale lovgivning, skal disse bestemmelser anvendes, førend det vurderes, om borgeren kan få dækket merudgifterne efter servicelovens § 100.

Ankestyrelsens principafgørelse 75-16: Afgrænsningen mellem servicelovens § 83 og servicelovens § 100. Se omtale under punkt 40.

Ankestyrelsens principafgørelse 33-16: Hjælp til fodpleje skal bevilges efter servicelovens § 83 og ikke efter reglerne om merudgifter.

Ankestyrelsens principafgørelse 94-11: Der kunne ikke ydes dækning af udgifter til ledsagers transport og aktiviteter som en nødvendig merudgift. I bestemmelsen om ledsagelse var det fastsat, at brugeren selv afholdt sine egne og ledsagerens udgifter til befording med videre. Der var således fastsat en egenbetaling efter en anden bestemmelse i serviceloven.

Ankestyrelsens principafgørelse 67-10: Der kunne ikke ydes dækning af udgiften til kontaktlinser efter

bestemmelsen om nødvendige merudgifter. Kontaktlinser blev ydet som synshjælpemidler efter bestemmelserne om hjælpemidler og bekendtgørelsen om hjælpemidler, hvortil hørte en liste med indikatorer for hjælp til briller og kontaktlinser.

Ankestyrelsens principafgørelse C-35-06: Der er ikke hjemmel til at udvide ledsageordningen efter servicelovens § 97 ved at bevilge yderligere ledsagetimer ud over de 15 timer pr. måned, der maksimalt kan bevilges efter servicelovens bestemmelse om ledsageordning.

48. Der ydes ikke hjælp til merudgifter efter serviceloven, hvis reglerne inden for andre sektorer udtømmende gør op med kompensationsomfanget.

Ankestyrelsens principafgørelse 56-13: Transport til sygehus er nævnt under punkt 37.

Ankestyrelsens principafgørelse 60-16: Udgiften til serviceeftersyn af liften i en handicapbil kan ikke dækkes som en merudgift ved den daglige livsførelse. Der er i bilbekendtgørelsen gjort udtømmende op med, hvad der kan ydes hjælp til, for så vidt angår særlig indretning af bilen.

Særlig indretning og udgifter der følger deraf, er reguleret i servicelovens bestemmelse om støtte til bil og i bilbekendtgørelsen. Det er i bilbekendtgørelsen fastsat, at hjælp til reparation, udskiftning og afmontering af nødvendig indretning ydes efter behov. Det er endvidere fastsat, at der ikke efter servicelovens bestemmelse om støtte til bil kan ydes hjælp til udgifter, som følger af den særlige indretning, f.eks. til rengøring og vedligeholdelse.

Udgiften til serviceeftersyn af liften i en handicapbil kan dog dækkes som en hjælperrelateret udgift, når borgeren er bevilget borgerstyret personlig assistance. Det skyldes, at serviceeftersynet er lovpligtigt, når liften benyttes som et arbejdsredskab for borgerens hjælper(e).

Ikke hjælp til egenbetaling

49. Ligeledes gælder det, jf. merudgiftsbekendtgørelsens § 11, stk. 1, at servicelovens § 100 ikke efter sit formål omfatter hjælp til egenbetaling efter andre bestemmelser i den sociale lovgivning. Dette gælder f.eks. hjælp til dækning af egenbetalingen i forbindelse med køb af forbrugsgoder efter servicelovens § 113, eller hjælp til dækning af eventuel egenbetaling til hjælpemidler efter servicelovens § 112, herunder hjælp til dækning af ansøgerens udgifter i forbindelse med den første årlige udskiftning af dæk og slanger til kørestole, jf. bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven.

Borgerstyret personlig assistance

50. Borgere, der modtager kontant tilskud til ansættelse af hjælper efter servicelovens § 95 eller hjælp i form af borgerstyret personlig assistance (BPA) efter servicelovens § 96, har mulighed for at søge om merudgiftsydelse, uanset om borgeren modtager førtidspension efter de regler, der gjaldt før 1. januar 2003.

Borgere, der enten modtager kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95 eller BPA efter § 96 har ret til at få udmålt et kontant tilskud til dækning af de udgifter, der følger af at have hjælpere i og uden for hjemmet, jf. bekendtgørelse om udmåling af tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance efter serviceloven. Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på, at borgerens behov for dækning af disse omkostninger ikke dækkes efter begge bestemmelser, eller efter pensionslovgivningens regler om f.eks. bistands- eller plejetillæg. Der henvises til vejledning om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance.

Reglerne om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance går forud for reglerne om dækning af merudgifter. Det betyder, at hvis der er tale om en hjælperrelateret udgift, skal denne vurderes efter de særlige regler om kontant tilskud til ansættelse af hjælpere og borgerstyret personlig assistance, og ikke efter reglerne om dækning af merudgifter.

Ankestyrelsens principafgørelse C-9-07: En hjælperordning dækkede alene mindre håndsækninger. Udgifter til større håndsækninger, der ikke var omfattet af hjælpeordningen, kunne dækkes efter servicelovens bestemmelse om merudgifter, hvis betingelserne i øvrigt var opfyldt.

Ankestyrelsens principafgørelse 60-16: Udgiften til serviceeftersyn af liften i en handicapbil kan dækkes som en hjælperrelateret udgift, når borgeren er bevilget borgerstyret personlig assistance. Det skyldes, at serviceeftersynet er lovpligtigt, når liften benyttes som et arbejdsredskab for borgerens hjælper(e).

Når borgeren er bevilget borgerstyret personlig assistance efter serviceloven, er borgeren arbejdsleder. Borgerens hjælper benytter liften, og liften er derfor at betragte som et arbejdsredskab. Når liften er et arbejdsredskab for en hjælper, er et årligt serviceeftersyn af liften i handicapbilen lovpligtigt.

Borgeren skal ikke have udgifter i forbindelse med den borgerstyrede personlige assistance. Kommunen skal derfor udmåle et tilskud til dækning af direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med at ansætte hjælpere til hjælp i og uden for hjemmet.

Nødvendig boligindretning og boligskit

51. Om hjælp til boligindretning og skift af bolig på grund af betydelig og varigt nedsat funktionsevne henvises til servicelovens § 116.

52. Som boligindretning efter servicelovens § 116 anses mur- og nagelfaste genstande. Hvis det derimod drejer sig om flytbare genstande som møbler, gardiner, gulvbelægning (som ikke er en integreret del af gulvet), maling og anden istandsættelse, og hjælp til dette ikke kan ydes efter andre bestemmelser, kan servicelovens § 100 eventuelt bringes i anvendelse.

Ved boligændring i form af til- og ombygning som følge af borgerens funktionsnedsættelse kan udgifter som følge af en forhøjet lejeværdi af egen bolig, forhøjelse af ejendomsforsikring, og større forbrug af el og varme, være merudgifter efter servicelovens § 100.

Særligt for så vidt angår den forhøjede lejeværdi lægges der vægt på, at der tages pant for den værdiforøgelse, som indretningen medfører, hvorfor den ikke modsvares af en formueforøgelse.

53. Servicelovens § 116, stk. 4, indeholder en hjemmel til støtte til anskaffelse af en anden bolig, men derimod ikke til udgifter vedrørende selve salget af boligen. Afgørelse om hjælp til salgsomkostninger skal derfor træffes efter servicelovens § 100 om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse. Hvis det er nødvendigt for borgeren at sælge den hidtidige bolig med deraf følgende udgifter, følger det af kompensationsprincippet, at borgeren skal have dækket udgifter som følge af funktionsnedsættelsen. Der kan således ikke i en sådan vurdering lægges vægt på hverken størrelsen af salgsprovenuet eller den omstændighed, at den pågældendes boligudgifter bliver mindre end tidligere. Dette er en følge af, at hjælp efter servicelovens § 100 er uafhængig af borgerens indkomst- og formueforhold.

For hjælp til betaling af indskud i en anvist lejebolig gælder, at dette skal vurderes efter servicelovens § 100 og ikke efter servicelovens § 116, stk. 4. Det er alene merudgiften til betaling af indskud, der vil kunne dækkes efter servicelovens § 100, og det er bl.a. en forudsætning for hjælp, at merudgiften til indskud er en konsekvens af borgerens funktionsnedsættelse.

Et indskud i en lejebolig er ikke en anskaffelsesudgift, men der imod en sikkerhed for lejerens forpligtelser ved fraflytning af lejemålet, jf. vejledningens punkt 43. Der kan også henvises til punkt 44 om forhøjede huslejeudgifter.

Kapitel 6

Afgrænsning til anden lovgivning

Behandlingsudgifter

54. Behandlingsudgifter dækkes ikke efter serviceloven, men derimod efter sundhedslovgivningen. Borgere, der er omfattet af sikringsgruppe 1, har ret til vederlagsfri behandling hos den valgte alment praktiserende læge og hos praktiserende speciallæge. Reglerne for vederlagsfri behandling hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge er nærmere fastsat i bekendtgørelse om behandling hos læge i praksissektoren. Om hjælp til dækning af udgifter til særlig tandbehandling, ergoterapi, fysioterapi og anden lignende behandling kan der også henvises til § 82 i lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 269 af 21. marts 2017 med senere ændringer (herefter aktivloven) eller til pensionslovgivningens regler om personligt tillæg og helbredstillæg, hvis der er tale om borgere, der modtager førtidspension efter de før 1. januar 2003 gældende regler (og som samtidig får kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95 eller har BPA efter servicelovens § 96).

Ankestyrelsens principafgørelse 33-16: Fodbehandling hører under sundhedslovgivningen. Fodbehandling kan blandt andet omfatte regelmæssig beskæring ved en statsautoriseret fodterapeut, så fissurdannelse og sår forebygges. En fastsat egenbetaling til fodbehandling kan ikke dækkes som en merudgift. Udgiften vil derimod kunne dækkes efter aktivlovens regler om økonomisk hjælp til behandling, hvis betingelserne for hjælp efter denne bestemmelse er opfyldt.

Ankestyrelsens principafgørelse 56-13: Transport til og fra indlæggelse på hospital hørte ikke under serviceloven. Principafgørelsen er nævnt under punkt 37.

Ankestyrelsens principafgørelse 254-09: Dækning af udgift til behandling for barnløshed som følge af lammelse kunne ikke dækkes efter servicelovens bestemmelser om nødvendige merudgifter. Der kunne ikke ydes hjælp til behandlingsudgifter efter serviceloven.

Ankestyrelsens principafgørelse C-53-06: Der kunne ikke ydes hjælp til akupunktur, kranio-sakral terapi, varmvandsbassin og fysioterapibehandling. Udgiften til træning i varmvandsbassin var ikke en nødvendig merudgift som følge af ansøgerens funktionsnedsættelse. Kranio-sakral terapi, fysioterapi og akupunktur måtte betragtes som behandling og hørte ikke under servicelovens bestemmelser.

Behandlingsredskaber

55. Udgifter til behandlingsredskaber dækkes ikke efter serviceloven, men derimod efter sundhedslovgivningen. Udgifter til behandlingsredskaber afholdes af sygehusvæsenet (regionen). Afgrænsningen af behandlingsredskaber i forhold til hjælpemidler efter servicelovens § 112 er behandlet i cirkulære nr. 9079 af 22. februar 2013 om afgrænsning af behandlingsredskaber, hvortil udgiften afholdes af sygehusvæsenet. Der henvises også til vejledning om støtte til hjælpemidler og forbrugsgoder.

Ankestyrelsens principafgørelse 22-17: Udstyr og tilbehør, der er nødvendigt for at holde et behandlingsredskab på plads, og som dermed er nødvendigt for brugen af redskabet, er så nært knyttet til behandlingsredskabet, at det må anses for at være en integreret del af behandlingsredskabet. Behandlingsudgifter, herunder udgifter til behandlingsredskaber, skal afholdes af sundhedsvæsenet efter reglerne i sundhedslovgivningen. Efter sektoransvarlighedsprincippet skal udgifter til behandlingsredskaber eller tilbehør til behandlingsredskaber ikke

dækkes efter reglerne i den sociale lovgivning. Den omstændighed, at en udgift ikke kan afholdes efter sundhedslovgivningen, kan ikke begrunde, at hjælpen kan ydes efter reglerne i den sociale lovgivning. Det skyldes, at behovet for udstyret ikke er opstået som en direkte følge af en nedsat funktionsevne, men derimod som følge af en iværksat behandling. Udgiften hører efter sin art ikke under den sociale lovgivning.

Ankestyrelsens principafgørelse 77-16: Sonderemedier er et behandlingsredskab. Sonderemedier bruges i forbindelse med læge- eller sygehusbehandling af personer, som har et helbredsmæssigt begrundet behov for ernæringspræparater. Det gælder også, selvom sonderemedierne anvendes i borgerens hjem.

Ankestyrelsens principafgørelse 131-10: Udgifter til el til drift af apparater, var stillet til rådighed som led i behandling, kunne ikke dækkes som nødvendig merudgift.

Respirationsinsufficiens

56. Reglerne om fælles hjælperordninger til borgere med kronisk respirationsinsufficiens er fastsat i Sundheds- og Ældreministeriets bekendtgørelse nr. 987 af 24. august 2015 om fælles hjælperordninger til personer med kronisk respirationsinsufficiens og vejledning nr. 10338 af 24. august 2015 om fælles hjælperordninger til personer med kronisk respirationsinsufficiens.

Aktivlovens bestemmelser

57. Hvis en borger er omfattet af personkredsen for merudgiftsydelse efter servicelovens § 100 og opfylder betingelserne for hjælp efter denne bestemmelse, skal en ansøgning behandles efter servicelovens § 100, frem for efter aktivlovens bestemmelser.

Ankestyrelsens principafgørelse C-14-06: Hjælp til medicin, diæt og fodpleje skulle dækkes efter serviceloven, fordi aktivlovens regler var subsidiære.

Ankestyrelsens principafgørelse C-53-05: er nævnt under pkt. 45.

Kapitel 7

Genvurdering, regulering af ydelsen og opfølgning

58. Det følger af servicelovens § 148, stk. 2, at kommunalbestyrelsen har pligt til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

I forhold til den praktiske tilrettelæggelse af opfølgningen bør kommunalbestyrelsen i forbindelse med bevillingen af merudgiftsydelsen være opmærksom på at vejlede den enkelte borger om muligheden for ændret udmåling, hvis der sker ændringer i merudgifterne. Kommunalbestyrelsen bør også være opmærksom på, om borgeren på grund af sin funktionsnedsættelse kan have vanskeligt ved selv at overskue konsekvenserne af ændringer i størrelsen på sine merudgifter.

Der skal ske en opfølgning på, om den udmålte ydelse dækker de konkrete behov, og om borgeren stadig opfylder betingelserne for hjælp. Hvis der sker ændringer i de sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter, som ligger til grund for fastsættelsen af det udbetalte tilskud, skal tilskuddet ændres i overensstemmelse hermed, jf. merudgiftsbekendtgørelsens § 8. Reglen omfatter ændringer i såvel opadgående som nedadgående retning. Kommunalbestyrelsen kan derfor godt ændre en bevilling i opadgående retning, selv om borgeren ikke har anmodet om det, f.eks. hvis der opstår nye hjælpebehov. Dermed er det muligt for kommunalbestyrelsen at

omberegne tidligere end ved et-års periodens udløb, jf. punkt 61 nedenfor om omberegning. Kommunalbestyrelsen skal derfor være opmærksom på løbende at følge op på modtagerens situation, jf. også almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om kommunalbestyrelsens pligt til løbende opfølgning.

Hvis der som led i opfølgningen skal ske ændringer i den udbetalte ydelse, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse herom. Udbetalingen af den ydelse, som borgeren hidtil har modtaget, fortsætter, indtil der er truffet ny afgørelse om merudgiftsydelsen. I forhold til ophør af ydelsen, hvis det viser sig at borgeren ikke længere opfylder betingelserne efter servicelovens § 100, henvises til punkt 64 om ophør.

Selv om udgangspunktet er, at merudgiftsydelsen udbetales til modtageren som et kontant beløb, kan det efter merudgiftsbekendtgørelsens § 7, stk. 2, konkret aftales med kommunalbestyrelsen, at f.eks. taxakørsel, håndværksudgifter, udgifter i forbindelse med tilmelding til et kursus, medicinudgifter og udgifter til plejeartikler afregnes direkte af kommunen. Beløbet, som afregnes direkte, modregnes i de månedlige udbetalinger af merudgiftsydelse, jf. § 7, stk. 3.

Opfølgning

59. Det kan være svært i starten af et forløb at få alle de merudgifter med, som har tilknytning til modtagerens varigt nedsatte funktionsevne. Det bør derfor overvejes at foretage en opsamling efter en kortere periode, f.eks. efter 2-3 måneder, første gang ydelsen udmåles.

Borgeren bør ved opfølgningen kunne sandsynliggøre de væsentligste udgifter, som han eller hun har haft, siden ydelsen blev fastsat. Det vil gøre det nemmere at få fastsat en rimelig merudgiftsydelse, specielt når modtageren får ydelsen for første gang. Der skal herved gøres opmærksom på, at hvis borgeren kan dokumentere afholdte merudgifter, kan det lette opfølgningen yderligere.

60. Hvis der akut indtræffer væsentlige ændringer i ydelsesmodtagerens situation og behov, forudsættes ydelsen også reguleret for et kortere tidsrum, bl.a. for at kunne dække større enkeltudgifter på det tidspunkt, hvor merudgiften opstår. Udgifter, der er en følge af almindelige prisstigninger, anses ikke for at være en væsentlig ændring i modtagerens situation. Derimod vil udgifter, der pludseligt er opstået som følge af modtagerens nedsatte funktionsevne, kunne bevirke, at ydelsens størrelse tages op til fornyet overvejelse. Dette kan ske ved et møde, via telefon, mail eller lignende.

Omberegning

61. Det fremgår af merudgiftsbekendtgørelsens § 8, 2. og 3. pkt., at uanset stigninger i de sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter, kan ydelsesmodtageren ikke kræve at få tilskuddet fastsat på ny, før der er forløbet et år regnet fra den seneste fastsættelse. Ændret fastsættelse af det udbetalte tilskud skal ved sådanne stigninger ske med tilbagevirkende kraft til det tidspunkt, hvor stigningen i de sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter fandt sted. Det er kun stigninger siden seneste fastsættelse, der skal medtages.

Efter bestemmelsen har borgeren et egentligt retskrav på omberegning inden for en periode på et år regnet fra seneste fastsættelse af tilskuddet, hvis der efterfølgende er sket stigninger i de sandsynliggjorte eller dokumenterede merudgifter, som ligger til grund for den tidligere beregning. Dermed kommer borgeren højst til at bære ekstra merudgifter et år, hvorefter der skal ydes hjælp med tilbagevirkende kraft, jf. § 8, 3. pkt. Det vil dog kun ske i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen ikke selv har ændret i løbet af året, f.eks. ved nye hjælpebehov. Ved ændringer kan borgeren rette henvendelse til kommunalbestyrelsen straks eller afvente 1-års periodens udløb. Er der tale om, at merudgifterne skal sættes ned, er det kommunalbestyrelsen, der bærer risikoen, indtil den træffer en ny afgørelse med en ny beregning. Her vil kommunalbestyrelsen ikke kunne kræve tilbagebetaling til det tidspunkt, hvor faldet i merudgifterne blev konstateret.

Omberegning efter merudgiftsbekendtgørelsens § 8 skal ske ved en afgørelse herom til borgeren.

--

Ankestyrelsens principafgørelse 79-16: Hvis der sker stigninger i de sandsynliggjorte merudgifter, som ligger til grund for kommunens fastsættelse af tilskuddet, kan borgeren ikke kræve at få tilskuddet fastsat på ny, før der er gået et år fra den seneste fastsættelse af merudgiftsydelsen. Det ændrede tilskud skal dog i sådanne tilfælde fastsættes fra det tidspunkt, hvor stigningen i de sandsynliggjorte merudgifter skete.

Hvis der er tale om, at en borger ønsker helt nye udgifter dækket, gælder de almindelige regler om, at udgifterne normalt ikke kan bevilges med tilbagevirkende kraft. Det vil sige, at hjælpen først kan ydes fra ansøgningstidspunktet.

Det betyder dog også, at kommunen er forpligtet til at behandle en ansøgning om en ny udgift, når kommunen modtager ansøgningen. Kommunen kan altså ikke med henvisning til merudgiftsbekendtgørelsens bestemmelse om omberegning afvise at behandle en ansøgning om en ny udgift, før der er gået et år.

Enkeltstående merudgifter

62. Hvis der ved siden af den løbende ydelse opstår behov for dækning af en enkeltstående merudgift, kan dette efter merudgiftsbekendtgørelsens § 9 ske ved en enkeltstående udbetaling, uden den månedlige udbetaling af merudgiftsydelse reguleres. Dækning af en enkeltstående merudgift forudsætter, at borgeren allerede er berettiget til merudgiftsydelse efter servicelovens § 100. Hvis den enkeltstående merudgift overstiger minimumsbeløbet er det dog ikke en forudsætning, at borgeren i forvejen modtager en løbende ydelse. Den enkeltstående merudgift skal i disse tilfælde dækkes på det tidspunkt, hvor den opstår, og borgeren skal dermed ikke afvente en eventuel omberegning efter merudgiftsbekendtgørelsens § 8. Hjælpen udbetales i disse situationer efter reglerne i merudgiftsbekendtgørelsens § 7, stk. 1, og udbetalingen skal ophøre, når der er udbetalt så meget hjælp, at den enkeltstående merudgift er dækket.

Som eksempel på enkeltstående merudgifter kan nævnes udgifter i forbindelse med en flytning eller uforudsete udgifter til kurser. Ved tilbagevendende udgifter skal udgiften indregnes i de forventede udgifter.

63. Ved uventede og høje udgifter, som forventes at være blivende, skal aftalen revideres snarest. Det samme gælder i de tilfælde, hvor udgifterne viser sig at være lavere end oprindelig antaget, jf. bekendtgørelsens § 8, 1. pkt.

Kapitel 8

Ophør

Folkepensionsalderen

64. Merudgiftsydelsen efter servicelovens § 100 ophører ved folkepensionsalderens indtræden, jf. § 1 a i lov om social pension. Ydelsen ophører dog ikke, hvis borgeren har opsat udbetalingen af folkepensionen efter § 15 a i lov om social pension.

Merudgiftsydelsen er forudbetalt og vil derfor bortfalde ved udgangen af den måned, hvor modtageren af merudgiftsydelsen når folkepensionsalderen.

Hvis en modtager af merudgiftsydelse fylder år på selve dagen for udbetalingen, vil borgeren have et krav på at få merudgiftsydelsen udbetalt for denne måned.

65. I forbindelse med overgang til folkepension skal der foretages en grundig vejledning af borgeren, hvor hans eller hendes situation samlet tages op til vurdering, både med hensyn til borgerens fremtidige økonomiske situation og behovet for praktisk og personlig hjælp, hjælpemidler m.v. Samtidig vil det være relevant at vurdere, om borgeren vil være berettiget til tillæg efter lov om social pension. Denne vurdering bør foretages i god tid, inden borgeren overgår til folkepension.

Dødsfald

66. Ved dødsfald gælder samme regler om ophør som i punkt 64 skitseret om ophør i forbindelse med folkepensionsalderen.

Betingelserne ikke opfyldt

67. Hvis det ved kommunalbestyrelsens opfølgning vurderes, at modtageren af merudgiftsydelsen ikke længere opfylder betingelserne for hjælp efter servicelovens § 100, vil ydelsen efter merudgiftsbekendtgørelsens § 10, stk. 2, bortfalde, når dette konstateres. Merudgiftsydelsen vil således ikke komme til udbetaling måneden efter opfølgningsmødet, men bortfalder ved udgangen af den måned, hvor dette konstateres. Kommunalbestyrelsen bør fremsende en skriftlig afgørelse herom til den pågældende med klagevejledning.

Ankestyrelsens principafgørelse 87-12: er nævnt under punkt 9.

Ankestyrelsens principafgørelse C-21-08: En borger kunne frakendes ret til merudgifter selv om funktionsevnen var uændret, hvis det var i strid med nugældende praksis af lade borgeren være omfattet af personkredsen.

68. Hvis det vurderes, at merudgifterne er lavere end oprindeligt antaget, og de samlede merudgifter ikke overstiger minimumsbeløbet, bortfalder ydelsen fra det øjeblik, hvor dette konstateres. Merudgiftsydelsen vil således ikke komme til udbetaling måneden efter. Kommunalbestyrelsen skal træffe en afgørelse, som bør meddeles skriftligt med begrundelse og klagevejledning til den pågældende, inden ydelsen stoppes.

Det bemærkes i øvrigt, at merudgiftsydelsen ikke er tidsbegrænset. En frist for opfølgning, som kommunalbestyrelsen har fastsat af administrative hensyn, betyder derfor ikke, at ydelsen ophører, når fristen udløber. Ophør af ydelsen kræver således en afgørelse fra kommunalbestyrelsen herom.

Invaliditetsydelse

69. Borgere, som modtager invaliditetsydelse, og som efterfølgende overgår til at modtage førtidspension efter de regler om førtidspension, der gjaldt indtil 1. januar 2003, jf. punkt 71, vil fra det tidspunkt ikke være omfattet af personkredsen i servicelovens § 100, medmindre de samtidig modtager kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95 eller har borgerstyret personlig assistance efter servicelovens § 96.

Merudgiftsydelsen vil derfor bortfalde med virkning fra den måned, hvor førtidspensionen kommer til udbetaling.

Særligt om rådgivningsindsatsen over for borgere med merudgifter under minimumsbeløbet

70. Hvis en borger ikke kan sandsynliggøre merudgifter af en størrelsesorden, der som minimum er lig med minimumsbeløbet på 6.408 kr. årligt, skal kommunalbestyrelsen være opmærksom på borgerens behov for rådgivning og vejledning samt på retssikkerhedslovens § 5, hvorefter kommunalbestyrelsen skal behandle ansøgninger om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning.

Kommunalbestyrelsen skal i den forbindelse være opmærksom på borgere, der efter en økonomisk trangsvurdering ikke har midler til at afholde udgifter, der enten ikke efter en konkret individuel vurdering er omfattet af personkredsen i servicelovens § 100, eller hvis merudgifter som minimum ikke er lig med minimumsbeløbet på 6.408 kr. årligt (2018-priser).

Kommunalbestyrelsen skal i disse tilfælde f.eks. være opmærksom på reglerne i kapitel 10 aktivloven om hjælp i særlige tilfælde, der bl.a. vedrører hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, hjælp til udsættelsestruede lejere, hjælp til sygebehandling, medicin og lignende samt tilskud til tandpleje for personer, som modtager ydelser efter aktivloven svarende til kontanthjælpsniveau.

Førtidspension tilkendt efter de regler, der gjaldt indtil 1. januar 2003

71. For borgere, der modtager førtidspension, tilkendt efter de regler, der var gældende indtil 1. januar 2003, men som samtidig modtager hjælp efter § 95 eller § 96, gælder, at de er omfattet af servicelovens § 100. Kommunalbestyrelsen bør derfor være opmærksom på muligheden for, at borgeren vil være berettiget til personligt tillæg og varmetillæg efter § 17 samt helbredstillæg efter § 18 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Det er Udbetaling Danmark, som yder varmemhjælp efter § 17 i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. kommunalbestyrelsen har dog pligt til at behandle ansøgninger om hjælp i forhold til alle muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, jf. retssikkerhedslovens § 5. Desuden fremgår det direkte af § 3 i lov om Udbetaling Danmark, jf. lovebekendtgørelse nr. 1086 af 19. september 2017, at kommunalbestyrelsen skal yde generel vejledning om alle de muligheder, der findes for at modtage kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks sagsområde.

Kommunalbestyrelsen skal henvise borgere, der har behov for yderligere detaljeret vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks sagsområde til Udbetaling Danmark. Kommunalbestyrelsen skal dog i fornødent omfang yde bistand til borgere, som vurderes at have særligt behov, ved at hjælpe med at udfylde og indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark, sørge for, at borgeren kan medvirke ved behandlingen af sin sag hos Udbetaling Danmark og varetage kontakten til Udbetaling Danmark på borgerens vegne.

Kapitel 9

Flytning til anden kommune og udlandsrejser

Flytning til anden kommune

72. Hvis en borger, der modtager merudgiftsydelse, flytter til en anden kommune, fortsætter ydelsen, indtil kommunalbestyrelsen i den nye kommune har truffet afgørelse i sagen.

Ankestyrelsens principafgørelse 122-09: En tilflytningskommune var forpligtet til at udbetale de merudgiftsydelser, som fraflytningskommunen havde fastsat, indtil tilflytningskommunen selv havde truffet afgørelse om borgerens merudgifter.

Udlandsrejser

73. Bekendtgørelse nr. 1296 af 15. december 2009 om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet (udlandsbekendtgørelsen) indeholder regler om bevarelse af servicelovens ydelser under midlertidige udlandsophold.

Merudgiftsydelsen efter servicelovens § 100 er en af de ydelser, som modtageren kan bevare under et midlertidigt udlandsophold. Hvis udlandsopholdet ikke overstiger en måned, kan merudgiftsydelsen medtages til udlandet uden forudgående ansøgning til kommunalbestyrelsen herom. Overstiger udlandsopholdet en måned, skal borgeren forud for opholdet ansøge kommunalbestyrelsen om at medtage sin merudgiftsydelse under det midlertidige udlandsophold.

Ud over muligheden for at bevare og medtage merudgiftsydelsen efter servicelovens § 100 under et midlertidigt udlandsophold, kan borgeren efter udlandsbekendtgørelsen ansøge om tilskud til dækning af ekstra omkostninger, som er forbundet med et kortvarigt ferieophold i udlandet. Det er en betingelse for at få tilskud til dækning af sådanne ekstra omkostninger, at hjælpen er særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelsen af rejsen.

Ankestyrelsens principafgørelse 96-16: Under midlertidige ophold i udlandet på op til en måned bevarer modtageren den bevilgede hjælp, uden at ansøge kommunen om det. Ved midlertidige ophold i udlandet, der overstiger en måned, skal modtageren, før udlandsopholdet påbegyndes, ansøge kommunen om at bevare hjælpen. Den periode, i hvilken hjælpen i det enkelte tilfælde kan bevares, afhænger af formålet med hjælpen og de konkrete omstændigheder, blandt andet karakteren af hjælpen.

Ved vurderingen af om den bevilgede hjælp kan bevares, skal kommunen forholde sig til, om borgerens behov kan tilgodeses i forbindelse med den ønskede rejse. Kommunen skal også forholde sig til, om der er tale om en rejse, som andre almindeligvis vil tage på.

En rejse på 14 dage i udlandet kan almindeligvis betegnes som et kortvarigt ophold henset til, at de fleste lønmodtagere har 5-6 ugers ferie om året. 3 uger kan derimod ikke betegnes som et kortvarigt ophold, og mere end én årlig udlandsrejse ligger udover, hvad der kan betegnes som almindeligt. En handicappet borger har derfor som udgangspunkt alene ret til dækning af ekstra omkostninger til én årlig ferie i udlandet, selvom varigheden er kortere end 14 dage. Borgeren har ret til at få dækket ekstra omkostninger i forbindelse med afholdelse af et ferieophold, der er almindeligt for andre ikke-handicappede borgere. De særligt påkrævede ekstra omkostninger må ikke være en følge af den valgte ferieform. Det afgørende er, at borgeren har mulighed for at holde en sædvanlig ferie i udlandet, men ikke nødvendigvis en bestemt form for ferie. Afgørende for vurderingen af, om borgeren har ret til dækning af ekstra omkostninger, er, om det er særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelsen af en udlandsrejse.

Dækning af rejse- og opholdsudgifter for borgerens eventuelle hjælpere kan være en afgørende forudsætning for gennemførelsen af en udlandsrejse. Derimod er det som udgangspunkt ikke særligt påkrævet eller en afgørende forudsætning for gennemførelsen af en rejse at dække rådighedstimer til en hjælper, når hjælperen ikke er på en 24-timers vagt og ikke skal stå til rådighed udover ved sin egen vagt. Det gælder også selvom en hjælper kræver merløn for at tage med på ferieopholdet. Kommunen kan ved vurderingen af, hvilke ekstra omkostninger borgeren har ret til dækning af, tage udgangspunkt i kommunens serviceniveau. Kommunen skal dog forholde sig til, om der er konkrete forhold, der tilsiger, at kommunens serviceniveau i den konkrete sag skal fraviges.

Kapitel 10

Regulering og finansiering

Regulering

74. Efter servicelovens § 182, stk. 6, reguleres merudgiftsydelsens minimumsbeløb på 534 kr. om måneden svarende til 6.408 kr. årligt (2018-priser) med satsreguleringsprocenten, jf. lov nr. 373 af 28. maj 2003 om en satsreguleringsprocent. Det samme gælder de to standardbeløb på 1.000 og 2.000 kr., der angiver størrelsen på det udbetalte månedlige tilskud og beløbsgrænserne på 534 – 1.500 kr. og 1.501 – 2.500 kr. for de to tilhørende intervaller for sandsynliggjorte merudgifter, samt det beløb (over 2.500 kr., som angiver grænsen for, hvornår borgeren skal kunne dokumentere sine merudgifter). Reguleringen sker en gang årligt den 1. januar. Beløbet afrundes til nærmeste kronebeløb. Reguleringen foretages første gang den 1. januar 2019. I Børne- og Socialministeriets vejledning om regulering af satserne på det sociale område vil størrelsen på beløbene i det kommende år fremgå.

Finansiering

75. Kommunalbestyrelsen afholder, jf. servicelovens § 173, udgifterne efter § 100 til dækning af nødvendige merudgifter. Staten refunderer, jf. servicelovens § 177, nr. 4, 50 pct. af kommunalbestyrelsens udgifter efter § 100 i serviceloven.

Børne- og Socialministeriet, den xx. xx 2017

xxx xxx

/ xxx xxx